

ISIDORA BJELICA

*D*A
MA
IZ SANTORINIJA

Copyright © Isidora Bjelica, 2005
Copyright © 2010 ovog izdanja, LAGUNA

DAMA IZ SANTORINIJA

I

PIREJ

*Luka gladnih turista i nervoznih, alavih taksista,
sva bučna u slatkim mirisima i beličastoj izmaglici
iz koje vire ogromni brodovi...*

Kasnili smo...

Ne bi to bio nikakav problem kada bi saobraćajna gužva bar malo jenjavala... Ali put ka Pireju je bio zakrčen, Grci ljuti, sparina sasvim neobična za oktobar. Gledala sam nervozno na svoj zlatni romanson i pravila se da nisam tik pred nervnim slomom. Moj muž je još nervoznije pokušavao da daje savete taksisti koji je govorio engleski lošije od njega. Tri puta smo mu rekli da ćemo zakasniti na brod, a on je proklinjao Evropsku uniju, evro, Olimpijske igre... Pokušavao je da nam objasni da mu je potpuno svejedno što ćemo mi zakasniti na brod kad je njegov život uništen... Naše dve torbe od kamilje kože stajale su pored mene i kotrljale se sa jedne na drugu stranu... Popravila sam bež šeširić i po deseti put skinula svoje končane rukavice.

– Zakasnićemo... Trebalo je da krenemo dva sata ranije – rekla sam na ivici očaja.

– Pa, ti si rekla da je Pirej blizu i da nam je dovoljno sat vremena...

– Nisam znala da se Atina toliko promenila, da je takav kaos u saobraćaju... jebiga...

Grk je opet povilenio. Pretio je, psovao, kombino-
vao ono malo stranih reči kojima je vladao. Izvadio je staru drahmu i počeo da je ljubi... Nismo smeli ništa više da kažemo. U njegovom pogledu video se blesak čoveka koji će pre ili kasnije ubiti nekoga...

– Jao – rekla sam. – Mislim da sam u hotelu zaboravila fotoaparata...

– Pa, šta sad možemo, ionako smo zakasnili. Naprosto nećeš imati fotografije sa ovog putovanja...

– Sranje... – rekla sam i tada smo ušli u luku. Sve u vezi sa ovim krstarenjem bilo je sumanuto... Sve. Godinama sam želela da krstarim grčkim ostrvima, ali takve aranžmane niko nije radio u Srbiji. Mogli ste da krstarite Karibima, Južnom Afrikom, ali Grčkom teško... Istina, bilo je onih malih jahti koje su leti kružile od turske obale do ponekog grčkog ostrvca, ali to nije nešto što bi me naročito privuklo. Želela sam brod, pravi veliki brod sa desetak spratova, bazenom, restoranima, bioskopom, balskom salom... Tako sam bar ja zamišljala krstarenje... Preko interneta sam pronašla neku grčku firmu čiji su brodovi obilazili Kiklade i Sporade... Otmeni, ogromni, beli, ličili su mi na odmor kakav sam ceo život sanjala... Kada je moja Goca iz *Globa* uspela da nas ubaci u jednu turu, nisam ni slutila šta će mi sve to putovanje odneti a šta doneti... U svakom slučaju, da mogu da biram, ne bih sa sigurnošću mogla da kažem da bih to ponovila... Ni u jednom od onih glamuroznih filmova A produkcije koji se bave

krstarenjem i strasnim životom putnika na ogromnim brodovima ne možete da vidite sam početak a to je ukrcavanje... Odlazak na aerodrom, ulazak u avion, to je svima dobro poznato, ali koliko ljudi zapravo zaista zna kako izgleda ulazak u velike preookeanske brodove u lukama...? Da budem iskrena, bila sam potpuno zaprepašćena kada sam ugledala red sa oko pet stotina ljudi ispred same zgrade gde su nam rekli da treba da se javimo... Kao pravi idioti stali smo u red i čekali jedno osam minuta sa svih tih pet stotina baba, deda, gospode, ludaka koji su mrmljali, brujali, vikali, smejali se, ljutili... Onda sam pogledala na sat i rekla:

– Pa čekaj, nemoguće je da svi ovi ludaci čekaju red za naš brod! Ovaj treba da isplovi svakog časa... N. se složio i tako smo napustili red dok su oni počeli da protestuju, psuju na svim mogućim jezicima i glasno nam dobacuju na ivici kamenovanja. Sasvim levo primetih jednu devojkicu u uniformi koja je držala odštampani pano: *Aegean I...*

Dotrčali smo do nje i pružili joj karte.

– Kasnite, svi putnici su već ukrcani... – rekla je sa prekorom... Dala nam je nešto nalik avionskim boarding kartama i onda dođosmo na obavezno skeniranje prtljaga i tela... Stotine ljudi su i dalje stajale u desnom redu... Devojka jedva umiri razjarenu gomilu i objasni im da mi ne idemo na njihov brod...

– Gde idu svi ovi ludaci? – pitala sam policajca koji je proveravao zašto pištim već po treći put.

– *Sedam mora...* – rekao je kratko i odmahnuo.

Pravila sam se da razumem... Gledala sam naše torbe od kamilje kože kako odlaze u nepoznatom pravcu na velikoj mehaničkoj gusenici.

– Ju, je l' ovo ovako treba? – pitala sam N. koji je slegao ramenima.

– Pa valjda znaju šta rade... – rekao je kratko potpuno nezainteresovan za eventualni gubitak garderobe.

Ukrcavanje na brod je neverovatno ličilo na ukrcavanje na avion samo je sve bilo manje pregledno... Oktobarsko sunce je pržilo a ja sam jurcala na štiklama sa ogromnom kesom za šešire pokušavajući da među desetak brodova pronađem naš. Onda ugledah nešto što je neverovatno ličilo na *Titanik*... Pretpostavljam da je samo on izgledao tako ogromno, strašno, zapanjujuće...

– Šta je ovo? – pitala sam i pre odgovora ugledala ogroman kitnjat natpis na brodu *Seven seas*... O bože, vidi, to je *Sedam mora*... svi oni skotovi idu na njega... Stala sam i gledala brod koji je bio veći od ičega što se može zamisliti. Sveže ofarban sa mnoštvom ulaza na kojima su hostese dočekivale domaćine... N. me povuče za ruku i potrčasmu ka našem brodu koji je nepodnošljivo pištao kao da će da krene... *Aegean I*, onaj koji je na internetu izgledao veliko, skupo, glamurozno i nadasve otmeno sada mi se činio kao ružnija, oronula nedorasla sestra ove grdosije *Sedam mora*...

– Jebiga... – rekla sam pokušavajući da ne tresnem penjući se ogromnim metalnim stepenicama.

Da nisam videla *Sedam mora*, da nisam premerila njegove bazene i katarke, palube i prozore još bih poverovala da ću provesti vreme na ultraglamuroznom brodu. Ovako, radila sam na stišavanju očajanja koje je počelo da me napada sa svih strana...

Svi su nas gledali sa prekorom zbog kašnjenja. Posada koja je čučala na recepciji je ipak izvežbano izvela

svoje uobičajene osmehe... Pružila sam pasoše koje su nam trajno uzeli a oni nam dadoše kartice za kabine i još neku gomilu propagandnog materijala i uputstava za život na brodu.

Pre nego što uspeh i da sagledam recepciju koja je ličila na klasične hotelske recepcije sva u staklu i metalu povuče nas brodski fotograf i krenu da namešta... Još sasvim davno, moja prababa Milka prepričavala mi je svoje muke sa karipskog krstarenja i rekla da je najteža stvar na ovakvim putovanjima preživeti brodskog fotografa... Mislila sam da su se stvari promenile od vremena *Titanika*, pošto je Milka otprilike tad i krstarila. Ali, šalu na stranu, nisu... Tada još to nisam u potpunosti shvatala, ali brodski fotograf je u rangu sa morskom bolešću... On je apsolutna napast i najslabija karika svakog krstarenja, pa tako i ovog našeg po Egeju... Vizavi recepcije bio je ogromni pano na kome je bio naslikan naš brod i on nas je centrirao za idealan snimak... Tad mi je to još izgledalo simpatično, tim pre što sam ostavila fotoaparatus u našem malom hotelu *Pitagora* u kome smo prespavali, pa sam bila srećna što ću bar nešto imati zabeleženo sa ovog putovanja... Peder Đani, koji je radio na recepciji bio je prosto opčinjen mojom pojavom. Cvileo je i zavijao. Razgledao je moje rukavice, šešir, naočare potpuno oduševljen što sam baš ušetala na njegov brod...

– Da je sreće, tako bi svi putnici izgledali – rekao mi je na engleskom testirajući moj naglasak. – Pogledajte na šta ovi ljudi liče! – Pravio je zapanjujuće verne grimase i zvukove povraćanja pokazujući mi razgaćene turiste u japankama koji su prolazili pored nas. Bećio

se, uvijao, izmotavao i poveravao intimizujući se sa mnom tako brzo kako to samo homoseksualci znaju i mogu... – Ovo je sumrak turizma, kraj glamura, prestanak romantike, ovo je sunovrat civilizacije!

Drugi momak koji je radio s njim upozorio ga je da prestane i tada nekako uspesmo da oteturamo do naših kabina koje su bile na istom spratu gde i recepcija... Uski ljubičasti hodnik izgledao je nepregledno. Zahvaljujući mojoj protekciji kod Đanija dobili smo kabinu sasvim blizu recepcije, da bih mu bila na oku... Otključasmo je i bejah iskreno zapanjena. Ni ona nije ličila na one kabine sa interneta. Priznajem, nismo kupili onaj najskuplji apartman koji se nalazi na vrhu nadomak bazena, ali nismo ni štedeli pa smo platili onu sa prozorom... Ipak sve je bilo tako usko, gotovo neverovatno... Dva kreveta, ljubičasta boja levo i desno, uska, gotovo vojnička. Između stočić, iznad okrugao prozor. Ormar, kupatilo, foteljica sve je to bilo upakovano u ovaj mali prostor koji je zapravo ličio na prilično nekomforna spavaća kola...

– Nema televizora! – rekla sam na ivici očaja.

– Dobro je da ima krevet... – rekao je N.

– Ju, sreća da nismo uplatili petnaest dana... – rekla sam malaksala i sručila se na isihastički krevet.

Krstarenje je prokleta skupo... Iako platite kabinu srednjeg standarda, platili ste najgoru... To tad još nisam shvatala... Neko zakuca na vrata i pojavi se klinac u uniformi koji unese naše dve torbe... Čekao je bakšiš i dala sam mu ga da prekinem agoniju njegovog upornog pogleda... Na plafonu kabine je bio ventilacioni otvor... Drmali smo ga, okretali levo-desno, ali

nismo najbolje shvatali kako radi. U svakom slučaju, mala ljubičasta kabina je pokazivala hronični nedostatak kiseonika.

Zbunjeni, osujećeni na samom početku svoje nade da ćemo se fantastično provesti pobegli smo u bar da tamo dočekamo isplovljavanje...

Stakleni ovalni bar nalazio se sprat niže, tik pred ogromnom salom za ručavanje u kome su se mesta zakazivala, a i iz daljine se video kristal, svećnjaci i svilene presvlake za stolice sa ogromnim mašnjama. Sedeli smo pored jednog japanskog para i gledali Pirej u izmaglici. Brod se pokrenuo i čarobni, ogromni pre-kookeanski gigant *Sedam mora* je ostao u luci... Pila sam bejlis a N. viski. Bez leda... Kada smo hteli da platimo objasnili su nam da ne možemo... Na brodu i ne postoji keš. Na jednom određenom mestu koje je teško pronaći, uplatite keš, ili vam skinu sa kreditne kartice i onda dobijete takozvane „smart ili pametne kartice“ sa kojima plaćate sve što vam već nije plaćeno. A to znači piće, masaže i ostale vanpansionske usluge. Izmučeni vađenjem smart kartica nadali smo se da ćemo provesti bar sat vremena pijuckajući koktele kada se pojavila nova nesreća na vidiku... O tome vam takođe niko neće ništa reći. To se prećutkuje kao menstruacija ili povraćanje... Naime, upravo kad pomislite da ćete moći da uživete u isplovljavanju, pojaviće se posada sa ogromnim pojasevima za spasavanje i počće nešto što neodoljivo podseća na one vežbe ONO i DSZ iz moje pionirske mladosti... Kao i u avionu ovde hostese demonstriraju navlačenje i naduvavanje tih nepodnošljivih narandžastih pojaseva ali se ovde

traži i povratna reakcija od vas... Pokušali smo da to izbegnemo, ali nam je saopšteno da je procedura takva da obuku moraju da prođu svi. I to nije dovoljno, tu na scenu stupa brodski fotograf koji će vas snimiti sa tom skalamerijom na telu i još će vam prodati fotografije po dvadeset evra komad, a ako kupite dve onda su petnaest... Rekli smo da idemo u kabinu da podignemo naše pojaseve i ostavili razdragane Japance, Engleze, Francuze i Holandane da uvežbavaju... Pomislili smo da ćemo proći neprimećeni u kabinama, ali onda su nam lupali na vrata i proveravali jesmo li izašli i priključili se svojoj grupi... Očajni, zgrabili smo pojaseve i strpali se u malo kupatilo te se zaključali dok vežba ne prođe... I dok su druge nacije uredno izvodile vežbu mi smo, jedno u tuš kabini, drugo na ve-ce šolji sedeli i pušili... Takvi smo mi Srbi, biće da zato i imamo stalno probleme... Ono što je važno napomenuti je da na ovom neobičnom krstarenju uopšte nema Srba, pa čak ni drugih naroda i narodnosti iz ex-Yu. Iz nekog nerazumljivog razloga nijedna turistička kompanija sa Balkana ne radi te ture pa smo tako mi bili jedini Srbi na čitavom brodu, koji je u trenutku ukrcavanja imao oko pet stotina putnika... Posle nepodnošljivog zvuka sirene koji je označio kraj vežbe uputili smo se u razgledanje broda... Dva metalna lifta vodila su gore i dole... Sistem označavanja tih deset spratova još mi nije jasan... Samo znam da se na dnu nalazila tere-tana, ogromni bioskop i sala za fitnes i masažu... Da su potom sledili spratovi sa sobama, a da je recepcija, pa tako i mi, bila negde oko sredine broda... Sprat ispod je bila ta ogromna glamurozna sala za ručavanje,

nekoliko barova i prodavnica, a sprat iznad balska dvorana i veliki restoran, manje uglađen i više nalik ekspresu... Na vrhu, na poslednjem spratu se nalazio bazen, još jedan bar i nekoliko lepo uređenih barova okruženih ležaljka za sunčanje koje su imale plastične zaklone od vetra... Iscrpljeni obilaskom, prilično zadovoljni viđenim, krenusmo na prvi obrok u onaj manje pretenciozan restoran koji je pri tom, za razliku od onog fensi, imao i deo stolova napolju...

Vrlo brzo su počeli da pilje u nas. Da li zbog šešira i čudne garderobe kao i činjenice da se brzo pročulo da je dvoje neobičnih Srba na brodu... Posmatrali su nas ispod oka sasvim lepo uzglobljeni u svoje bermude, nanule, japanke, majice... Šeširi, lepeze, bež lanena i svilena garderoba koja je nekad bila obavezan outfit za krstarenje danas nije dobrodošla... Povukli smo se u ugao i ručali... Mala, tamna ostrva nama nepoznatih naziva promicala su pored, zauvek ukopana u plavetnilo Egeja. Dvogledom koji je ukrao od našeg sina N. je pokušavao da preseče svaki zalogaj ne naročito ukusne, ali ni odurne hrane... Bilo je tu riba, rakova, mesa, algi, i tipične grčke hrane sa maslinkama i povrćem... Stranci su bili uzbuđeni i neverovatno odomaćeni, kao da su krstarili već danima... Dok smo mi, još nesigurni u prostor pokušavali da naučimo da se snalazimo, njihova deca su trčkarala a oni se baškari-rili kao da im je to dedovina... Topao vetar udarao je u pramac i pravio neki čudan huk koji je razbijala latino muzika iz zvučnika...

II

MIKONOS

*Plavo ostrvo Fridriha Barbarose,
pirata, homoseksualaca i šminkera.*

Skoro puna četiri sata proveli smo u baru pokraj bazena... Bučna i debela engleska porodica sastavljena od majke i oca u srednjim godinama i troje jezivo debele dece – u rasponu od deset do petnaest, potpuno su zaposeli bazen. Familija Mudi jednostavno nije dozvoljavala da iko drugi pride ne tako velikom, ali izuzetno privlačnom bazenu... Vikali su, prskali se, uskakali unutra sa svojim ogromnim telesima i što je najstrašnije, išli su tamo na smenu. Kada bi se majka i otac sunčali i čitali Ladlama, deca su izbacivala vodu i ronila urlajući pod bistrim grčkim nebom. Kada bi deci bilo naređeno da se, već modra od vode, odmore na nekoj od ležaljki onda bi gospođa i gospodin Mudi uplovili u bazen i prosto nije bilo mesta ni za koga drugog, jer bi unutra ubacili i dušek i loptu i peraja. Dvoje Japanaca i par mladih Francuskinja uzalud su vrebali svoj trenutak... On nikad nije došao. Dok je porodica Mudi napustila bazen ja sam popila oko pet

koktela, a tada smo dobili obaveštenje da se približavamo Mikonosu...

Sasvim naivno, kao i većina onih koji nikada nisu krstarili otmenim brodovima, verovala sam da je lako napustiti brod... Iako je suština krstarenja u povremenim izlascima i obilascima znamenitih mesta, zapravo nema ništa teže od izlaska s broda... Prvo valja reći da ionako skupo krstarenje dobija basnoslovne razmere ako ste dovoljno ludi da umesto da sami odete u obilasku ostrva, platite brodske vodiče... Đani, naš homoseksualac, šef brodske recepcije, sasvim ljubazno je upućivao goste da što pre uplate aranžmane za obilasku ostrva jer će posle biti kasno. Taj porez za budale smo i mi platili na Mikonosu... Dok ste još novopečeni putnik lako vam uvale pakete za ostrvska razgledanja i pri tom vam još objasne da se samo taj prvi dan može obaviti uplata po tako povoljnoj tarifi, a posle nema odustajanja i pokajanja.

Tako se vrlo brzo stvorio ogroman red, skoro identičan onom za ulazak na brod... Znojavi i nervozni turisti su uplaćivali kao ludi sve te pakete za Mikonos, Rodos, Patmos, Santorini, Krit... Skoro da nije bilo nijednog aranžmana koji je bio ispod sedamdesetak ili stotinak evra... Poneseni ovom histerijom i zabrinuti kako ćemo se od luke prebaciti do grada i mi uplatismo celih pedesetak evra za transport...

Kada smo poželeli da izađemo objasnili su nam da to ne ide tako lako... Naime, da bi izašli sa broda morate da dobijete kolorisane „tagove“ – kartice pomoću kojih posle ulazite, to vam je zamena za pasoš koji je pohranjen kod njih, a oni imaju preciznu evidenciju o

pridošlim i nestalim, zalutalim i odbeglim putnicima od luke do luke...

E, tu se po ko zna koji put stvorio novi red za crvene kartice da bi nas posle obavestili da će kartice biti deljene u balskoj sali...

Kada sam već osetila kako mi se telo bliži ivici nervnog sloma, ugledala sam u daljini Mikonos...

Raspomamljeni, ugrejani turisti potrčali su na desnu stranu broda i obesili se po ogradi škljocajući fotoaparatom kao ludi... Uzela sam kameru, ali nisam uspela da snimam ništa osim bučnih i crvenih saputnika koji su uzbuđeno mahali ostrvljanima koji ih nisu ni videli... Legla sam u šezlong i stavila tamne *Moskino* naočare u nadi da će moj muž uspeti nekako da se probije do kartice, a potom i do izlaza... Neiskusni i unezvereni, na kraju smo ipak poslušali ozbiljan ženski glas preko razglasa i stali u red za izlazak uplašeni da ćemo ostati bez prevoza...

Bilo je tačno šest sati posle podne kada je naš brod uplovio u Mikonos...

Gurajući se da što pre izađu na sunce koje je preti- lo da neće još dugo ostati van vode, putnici su jurišali skliskim i ne tako komfornim stepenicama koje su imale preko četrdeset stepenika...

Na samom dnu stepenica bio je veliki pano na kome je pisalo Mikonos a ispred njega je vrebao brodski fotograf Stavros... Svi su morali da se nasmeše, zaustave da ih grozno brkati Stavros i ovekoveči fotoaparatom iz sedamdesetih...

Probali smo da izbegnemo snimak pored panoa, ali nismo uspeli. Stavros nam je čak napravio dve

fotografije. Na obema smo imali grimase i velikim crvenim slovima bilo je ispisano: „Dobro došli na Mikonos.“

Istina, ovakvu stvar smo mogli da organizujemo i usred Beograda, ali šta je tu je, brodski bonton i običaji su bili gori nego u izviđačima. Nisam ni slutila da krstarenja liče na neku potpuno sumanutu kombinaciju otmenog letovanja i skauta...

Autobusi koji su nas čekali u luci su bili prekrncani i putnicima sa još dva prekookeanska broda koja su se ukotvila nekoliko minuta pre nas... U ovo oktobarsko doba grčka ostrva su de fakto poluprazna i domaćini, gotovo očajnički jure žrtve sa novih brodova...

Vozili su nas celih tri stotine metara da bi nam rekli da je put dalje uzan i da moramo peške jer autobusi ne idu do samog gradića. Vožnja od trista metara koštala je pedeset evra... Sasvim naivna, još ne shvatajući šta se dešava, pitala sam taksistu koliko je vožnja od luke do centra Mikonosa i on reče da je maksimalno osam ili deset evra... Poludela sam i odlučila da više nikada ne uplatim ni evro prevarantima sa broda...

– Ubuduće ćemo ići sami taksijem, izlaziti poslednji i vraćati se kad mi hoćemo... Prokleti hohštapleri – rekla sam teatralno ne primetivši u kojoj mi je meri bes zamaglio pogled na ostrvo o kom sam toliko razmišljala i za kojim sam čeznula... Kada smo se našli na glavnoj promenadi sunce je još uvek bilo toliko jako da smo mogli da zapamtimo sve belo i sve plavo što je bilo na vidiku... Naizgled još jedno tamno i golo ostrvo iz grupe Kiklada za tren se pretvori u jedno od najšminkerskijih toposa na kome sam bila... Ko zna šta je nesrećni prosečan stanovnik moje napaćene

Srbije zamišljao kada bi u novinama čitao da Čeda ili Sneki letuju na Mikonosu. U svakom slučaju mašta prevazilazi viđeno... Mikonos, bar na prvi pogled liči na najbolje okrečenu selendru na svetu... Ono je čist dokaz koliko je marketing važan u ovo novo jebeno vreme. Gotovo da nisam sreća nikog ko je letovao na Mikonosu a da je rekao da mu je bilo loše, dosadno, skućeno... Reč Mikonos je bila kao čarobna, uz nju se nisu mogli izgovarati loši atributi. Naletismo na neke naše rukometaše, koji oduševljeni što me vide, počеше da se raspituju šta ima novo u Beogradu, a dala sam čak i dva autograma što izazva naročito podozrenje kod mojih stranih saputnika... Na kraju, pošto smo već tri puta prešli promenadu levo-desno i zapalili sveće u plavoj crkvi, sedosmo u kafanu sa najmanje ljudi...

Ovo nekad potpuno nezanimljivo ostrvo za koje se nisu naročito interesovali ni njegovi osvajači Rimljani ni Vizantinci, danas je postalo jedno od najprominentnijih i najpopularnijih grčkih letovališta. Da li zato što je tu letovalo nekoliko slavni homoseksualaca, ili zato što su tu bile plaže po svačijem ukusu, ili zato što se pričalo da je baš Fridrih Barbarosa tvrdio da nigde nije video tako lep zalazak sunca kao na Mikonosu... Upravo kada smo poželeti da na miru popijemo piće i odgledamo taj zalazak, za mali kafanski sto koji smo odabrali, sede neki stariji gospodin u lanenim pantalonama i *Bosovoj* košulji... Upozorili smo ga da nije slobodno, ali on na oksfordskom engleskom reče da je sa našeg broda i da mu je žena otišla na večernje, on ne bi da sedi sam za stolom... Ponudivši mom suprugu

kohibu koja mu je tako lepo stajala uz preplanulo lice, izborio se da nikad ne bude oteran. Dok je palio kohiba cigarete reče da je nekad bio arheolog, da se preziva Salivan i da je sada kada je u penziji pozeleo da sa ženom malo prokrstari svojom Grčkom...

Dok se miris kohibe razvejavao uglancanim plavobelim ulicama posmatrala sam srcolika usta gospodina Salivana koji je u trenutku uspevao da izgovori više nego što je neko mogao i da pomisli... U sledećih petnaest minuta bili smo žrtve njegove erudicije koja se sručila na nas kao mećava... Pokušavali smo da se snađemo u tolikim podacima koje nismo želeli ni da saznamo... Sa druge strane, ne znam ni šta bismo sa tolikim istorijskim činjenicama koje bismo zaboravili već posle desetog talasa. Ali, bilo je kasno. Gospodin Salivan pričao je burnu istoriju Mikonosa koja je de fakto bila strašno dosadna. Slušali smo o tome kako je familija Gizi pretvorila ovo ostrvo u venecijansku provinciju do toga kako su ostrvljani bili prinuđeni da se bave piraterijom kako bi preživeli. Tu moj suprug dočeka svojih pet minuta da se baci u omiljenu mu diskusiju o distinkciji između pirata i gusara, i ja shvatih da sunca više ni nema...

Mikonos je celih sedam minuta bio u nekom čudnom mraku... Neosvetljen, ostavljen od sunca a još uvek neobasjan mesečinom.

Iznenada, na sasvim šokantan način čitavo ostrvo se osvetli... Svetiljke su bile svuda gde su se mogle smestiti. Šetalište je bleštalo. Ono što je do malopre bilo belo sad postade žuto, a plava boja kojom je okrečeno celo ovo ostrvo postade sjajna i celo mesto je

izgledalo kao ulickano i lakirano, kao neka fantastična lažna scenografija za snimanje... Sasvim ponosno Salivan nam reče da je ovo rodno ostrvo čuvene revolucionarke Manto Mavrogenus za koju nikad nisam čula, ali to prećutah... Iz kandži istorijskih podataka kojima je Salivan planirao da popuni naš boravak u ovom snobovskom mestu izbavila nas je njegova supruga Sarita. Istina, njena pojava je za mene bila veći šok nego sve one istorijske činjenice kojima je Salivan baratao. Ona je imala tridesetak godina, što će reći četrdesetak manje od njega, bila je plava, firmirana od glave do pete i mirisala je na nešto slatko i lagano, nisam mogla da odredim da li je to šampon ili sjaj i definitivno nisam znala brendirani izvor mirisa njene kose. Uopšte da kažem ni najmanje nije ličila na ženu penzionisanog arheologa iz Birmingema... Izgledala je tako prokleta skupo da se savršeno uklapala u noćni pejzaž Mikonosa...

– Sarita! – viknuo je Salivan i ona je rezervisano i sa blagom dosadom i sasvim očitom oštrinom klimnula očigledno ne slušajući naša imena dok smo ih izgovarali.

– Ja vas uopšte nisam ni videla na brodu... – rekla sam.

– Naravno da niste, Sarita ne izlazi iz apartmana. Jede tamo, pije tamo. Ne izlazi ni na bazen iako nam je, eto ispred nosa...

– Molim te, nemoj opet da počinješ! – rekla je gotovo spremna na svađu dok je sedala.

– Ah, da, Sarita je ljuta, to sam zaboravio da vam kažem, ona nije očekivala da ovako provedemo

krstarenje... – Salivan poče histerično da se cereka, toliko da se skoro uguši od napada astme.

– Skote! – viknula je na naše iznenađenje i zapalila sobranje ljubičaste boje... Kosa joj je mirisala kao i ulice Mikonosa. Setila sam se na šta je mirisala – *Dolče i Gabana – lagano plavo*. Noge su joj bile bose i preplahnule u *Pradinim* sandalama. Njena uska crna haljina koju sam mesec dana ranije videla u *Vogu* bila je iz nove *Maks Marine* kolekcije *Marela*. Naravno, to moj muž nikad ne bi primetio... Lice joj je bilo sa veoma malo šminke, uglavnom *Dior* sasvim lagano nanesen preko *Klinikove* kreme.

– Sarita je zamišljala da krstarimo našom jahtom, ali meni je pun kurac naše jahte i maloumnika koji nam se uvaljuju na nju...!

– A ti si mene uvalio na ovo krstarenje sa paradajz turistima! – urlala je Sarita dok je njen piskutavi glas sekao žamor koji je ispunjavao smiraj Mikonosa...

– Draga, to je vrlo, vrlo otmen brod, čak najbolji na ovoj ruti... ali ona, ona hoće da idemo našom jahtom i onda nemam gde da se mrdnem... Imam morsku bolest od naše jebene jahte, a povraćanje od njenih prijatelja... Vi nemate jahtu? – pitao nas je usred rečenice koja je bila namenjena njoj... Odmahnuli smo glavom istovremeno, a on je onda nastavio.

– Naravno da nemate, niko normalan nema jahtu... Sarita je htela sve veću i veću, a sve su male... Ja želim brod. BROD da mogu da šetam, da se kupam, da gledam filmove a ne da glumim glinene golubove za nesrećnike na obali... Jahte su nesnosne, izuzev izazivanja zavisti, one su prava noćna mora... Ja sam hteo

da vidim moju Grčku još jedanput, da obiđem moja ostrva... da vidim moj Santorini!

– E, sada je dosta! – rekla je Sarita i prosula martini bjanko koji su joj upravo doneli. Njen ogroman dijamantski prsten u naletu besa zakačio je krhku čašu i ona se otkotrljala konobaru pod noge. – Mislim da bi trebalo da ostavimo ljude na miru – rekla je nekako definitivno i za moj ukus kobno.

– Zašto? – rekao je N. – Nema problema, bolje ovo nego da pričamo o vremenu ili o tom revolucinaru...

– Vidiš?! – oduševljeno je rekao Salivan. – Normalni, blazirani ljudi, oni znaju da je svađa prirodno stanje srećnog braćnog para.

Nervozno je otpuhivala dim iz sobranje cigarete i gledala na kartije sat... On je odmahnuo i zagledao se u daljinu...

– Šta ćete sada da obilazite – plaže i vetrenjače, da gledate venecijanski deo ostrva ili da vas vodim na Delos?

– Delos? – rekla sam. – Pa zar to nije susedno ostrvo?

– Pa, jeste... Mikonos je za šminkere i morone, a Delos je ostrvo smiraja i tajni. Ostrvo na kome je bilo zabranjeno rađanje i umiranje...

Sarita je zakolutala očima i posvetila se slanju poruka sa svoje nokije... Za to vreme Salivan nas je zalio novim gigalitrom istorijskih činjenica o Delosu. Pogledali smo se i shvatili, da ma kako izgledalo primamljivo to noćno istraživanje Delosa moglo bi da bude kobno za naše mentalno zdravlje... Otprilike kada je bio na 1871. i francuskoj arheološkoj školi ona je besno presekla njegove misterije i sasvim nam poverenički rekla:

– Ako odete sa njim na Delos, najebali ste! Negde baš nedaleko od Artemidinog hrama sa bakljom u ruci sa ovih arheoloških sranja preći će na svoje emotivne splachine, pa ćete moći da čujete ljubavnu priču nad pričama, romansu nad romansama o njegovoj dami iz Santorinija!

Sasvim izašavši iz svog opuštenog lika bogatog arheologa u penziji Salivan se malo nagnu i opali joj gotovo neverovatno jak šamar od koga ostade velika crvena mrlja na njenom decentno našminkanom licu... Sarita je reagovala brzo, gotovo kao zver povređenog ponosa i tela, podigla je svoju veliku staklenu čašu za čaj i razbila mu je o glavu.

Ovo je već bilo previše. Tuče su me uznemiravale pa makar bile i bračne i odigravale se na fensi Mikonosu. Tuče bogatih su naročito bile neshvatljive. One su pokazivale da sav novac ovog sveta ne može ublažiti dosadu i umanjiti nezadovoljstvo beznačajnostima naše planete. Salivanu je krvarila obrva. Ja se lagano odmakoh od stola razmišljajući koja bi rečenica bila adekvatna da se izgovori u ovako nejasnoj situaciji.

N. pruži Salivanu malo viskija za dezinfekciju... Sarita se umiri kao da se tren pre ama baš ništa nije desilo.

Umoran konobar, navikao na svakojake strasti koje su u naletima, sa bogatim i ludim turistima dolazile na ovo plavo ostrvo, natera neku polugolu devojčicu da pokupi staklo... Ona je to nerado činila pevušeći najnoviji hit Britni Spirs što naročito nanervira osetljivog Salivana te joj on dade pedeset dolara da prestane da peva...

– Mislim da ću prvo obići Paraportijani, potom Alevkantru a onda, ako ste raspoloženi, možemo u Delos na noćno razgledanje...

– Izvanredan izbor, madam – rekao je Salivan, praveći se da ne primećuje da mu curi krv niz lice. – Alevkantra je nešto sasvim izuzetno, zovu je Venecija Mikonosa, obratite pažnju na boje drvenih balkona...

Ustali smo i dogovorili se da se za dva sata nađemo baš tu na istom mestu pa da čamčićem koji će Salivan organizovati predemo na Delos gde ćemo pod bakljama razgledati iskopine... Dok smo se udaljavali od stola razmišljala sam kako je neverovatna i primitivna moja opčinjenost bogatašima koja se uselila u moj duh poslednje dve godine... Kao neka iznenadna i teška bolest spopala me je napast da me jedino uzbuđuje druženje sa neprijatno bogatim i neukusno moćnim ljudima... Ne, naravno u smislu ličnog interesa, ili, ne daj bože, poslovnog profita. Nikako.

Ovo je bilo više od toga, nešto što se nije moglo nikako računati u korist, a opet kako drugačije nazvati tu nasušnu potrebu pisca da bude na izvoru sasvim prirodno izvitoperenih osećaja, sasvim bolesnih postupaka i razmaženih igrarija onih koji su bili nad drugima ili se to bar prividno činilo... I dok bi neko drugi sve te bliskosti iskoristio za bilo šta, bilo kakav jebeni posao, ja sam im bila duboko zahvalna što sam mogla da se nazovem ličnim opisivačem plača i strasti moćnih i slavnih... Posmatrati ono što je prirodno u njihovoj neprirodnoj situaciji moći, i ono što je neprirodno u njihovoj prirodnoj datosti bilo je više od nagrade koju sam mogla i da zamislim... Ma šta vam neko rekao,

ma koliko vas lagao, moćni, slavni i bogati nikada niti plaću niti se svađaju niti vole onako kako to rade „obični smrtnici“...

Taj osećaj da su iznad mnogih, a da ih to neće učiniti konačno srećnim niti superiornim stvara kod ovih osoba poseban osećaj izvitoperenosti i blaziranosti koju bih slobodno mogla da nazovem čistom poezijom... U svetu koji je odumirao pod najezdom prosečnosti jedan moćan bogataš, političar ili zvezda su bili više od ekstrakta čiste rose... Kao što je nekada Vuk sakupljao narodne umotvorine ja sam sakupljala posebne trenutke trivija, patnji i strasti bogatih i slavnihi...

Postala sam njihov ključar tajnih stanja, svedok njihove svakodnevice i idealan statista za sve njihove scene. Bilo da su u pitanju svađe, tuge, radosti ili dosade... Skoro trideset godina sam provela u tendencioznom izbegavanju bogatih i slavnihi. Bežala sam od njih kao đavo od krsta, valjda zato što sam bila novinarska kći i što sam prerano upoznala osornost i bes moćnih i uticajnih. A onda, iznenada, kao gusta kiša usred leta, spopala me je suprotna napast.

Shvatila sam da zapravo nigde nema više lepote, više blaziranosti, više poezije nego u toj prirodnoj neprirodnosti bogatih i slavnihi... Odjednom sam razumela zašto milioni širom zemaljske kugle kupuju svu onu žutu štampu i mastiljave tabloide od kojih ostaju olvom uprljane ruke... Svi su to oni iracionalno osećali... U sunovratu sistema vrednosti, u opštoj globalizaciji i nestanku lepote, zanosa i ideala – ono malo sjaja i uzvišenosti ostalo je kao tajni posed moćnih i slavnihi... bogatih i uticajnih... Njihove patnje, flertovi, bolovi,

iluzije bili su toliko drugačiji... Njihova razmažena potreba da glume, da žive normalne živote bila je prosto veličanstvena... Od Vatikana do Holivuda, od Njujorka do Pariza i Londona, od Tokija do Johanesburga samo su još bogati znali šta je to lepota jer su je besomučno kupovali i vrlo skupo plaćali sasvim vešto skrivajući koliko im je jebeno loše, ali sasvim očigledno pokazujući da je to „loše“ oko deset svetlosnih godina iznad svakog sledećeg života bez džetova, dijamanata, skupih ostrva i brendirane garderobe, konja, kola i vila... U tome je valjda bio paradoks novovekovnog života...